

PS-V.431.12.2024.KŻ

Szanowna Pani
Izabela Więckowska
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Ostródzie

Zalecenia pokontrolne

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Oddział Spraw Społecznych w delegaturze Urzędu w Elblągu przeprowadził w okresie 24 czerwca – 5 lipca 2024 roku kontrolę kompleksową Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie przy ul. Jana III Sobieskiego 5. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz z wykorzystaniem narzędzi informatycznych w siedzibie Urzędu.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej, rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. poz. 2285 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr WK-IV.0030.106.2024 z 29 maja 2024 r.

Kontrolą objęto realizację ustawowych zadań samorządu powiatowego z zakresu pomocy społecznej oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 5 lipca 2024 r. Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Pana Tomasza Podsiadło bez wniesienia zastrzeżeń 8 sierpnia 2024 roku.

Ustaień zawartych w protokole dokonano w oparciu o wizję lokalną, analizę dokumentów, a także informacje sporządzone przez Pana Tomasza Podsiadło w związku z prowadzoną kontrolą.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli funkcjonowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W związku z powyższym, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie stosownych działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Uregulować zatrudnienie pracownika socjalnego, sprawa szczegółowo opisana w protokole z kontroli na str. 4.
2. Monitorować realizację działań wynikających ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ostródzkim, zgodnie z zawartymi w niej zapisami.
3. Podjąć działania w celu prowadzenia mieszkań treningowych lub wspomaganych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy¹, zgodnie z art. 19 pkt 11 u.p.s.
4. Przygotować projekt uchwały w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych i przedłożyć go Radzie Powiatu Ostródzkiego, stosownie do art. 97 ust. 5 u.p.s.
5. Podjąć działania w celu prowadzenia ośrodka interwencji kryzysowej², zgodnie z art. 19 pkt 12 u.p.s.
6. W oznaczeniu organu wydającego decyzje administracyjne z zakresu pomocy społecznej wskazywać podmiot upoważniony do powyższego działania, zgodnie z art. 112 ust. 5 u.p.s.
7. Decyzje administracyjne kierować wyłącznie do strony postępowania, stosownie do zapisów art. 28, art. 29, art. 41 § 1, oraz art. 109 § 1 k.p.a.
8. Realizację przyznanej pomocy rozpoczynać po doręczeniu stronie decyzji administracyjnych, w myśl art. 110 § 1 k.p.a.
9. Przestrzegać zasady, aby przyznanie świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej nie obejmowało okresu poprzedzającego dzień wydania decyzji administracyjnej, zgodnie z art. 106 ust. 3 u.p.s.
10. Dokumentować potwierdzenie doręczenia decyzji oraz pism m.in. zawiadomienia o wszczęciu postępowania, podpisem strony ze wskazaniem daty doręczenia, zgodnie z art. 46 § 1 k.p.a.
11. Przestrzegać zasady, aby każdorazowo wydanie decyzji administracyjnej (przyznającej, zmieniającej bądź uchylającej) poprzedzać przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego, oraz wnioskiem strony o udzielenie pomocy lub wszczęciem postępowania administracyjnego z urzędu, zgodnie z art. 106 ust. 4 w związku z art. 102 i 107 u.p.s.
12. W przypadku konieczności zmiany bądź uchylecia decyzji administracyjnej, zmieniać/ uchylać decyzję pierwotną, w oparciu o którą przyznano pomoc, zgodnie z art. 106 ust. 5 u.p.s.
13. Dochód strony ustalać zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. W przypadku uzyskania dochodu należnego za dany okres stosować art. 8 ust. 12 u.p.s.

¹ Powyższe działania powiat może realizować w formie zlecenia zadania *podmiotowi uprawnionemu*, zgodnie z art. 25 ust. 1 u.p.s. lub w formie zawarcia porozumienia z innym powiatem w sprawie powierzenia realizacji zadania, zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107)

² j.w.

14. Sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osób lub rodziny korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej ustalać zgodnie z art. 107 ust. 5b-d u.p.s. W razie braku możliwości otrzymania od strony wymaganych dokumentów, stosować art. 105 ww. ustawy.
15. Decyzje administracyjne w sprawie skierowania do ŚDS wydawać na podstawie kompletu dokumentów zgromadzonych przez OPS (w tym zaświadczenia o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach śds wraz z informacją o sprawności w zakresie lokomocji, zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie śds).
16. Załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. W przypadku niezakończonych spraw w terminie, zawiadomić strony podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy, zgodnie z art. 35 § 1 i 3 oraz art. 36 § 1 i 2 k.p.a.
17. W rozstrzygnięciu decyzji administracyjnych wskazywać konkretny termin wypłaty świadczeń pieniężnych, zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a.
18. Decyzje w sprawie umieszczenia w domu pomocy społecznej wydawać w oparciu art. 59 ust. 2 u.p.s. Zaprzestać stosowania praktyki zasięgania opinii dyrektora domu pomocy społecznej w sprawie możliwości umieszczenia tej osoby w domu, z uwagi na brak podstaw prawnych w tym zakresie oraz przekazywania dokumentacji zebranej w postępowaniu w sprawie o umieszczenie strony w dps jednostkom nieuprawnionym. Postępować wyłącznie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
19. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy, aktualizację wywiadu sporządzać nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych, zgodnie z art. 107 ust. 4 u.p.s., poza przypadkami wymienionymi w ww. ustawie.
20. W przypadku konieczności wydania decyzji wygaszającej decyzję przyznającą świadczenie z pomocy społecznej, w oparciu o decyzję innego organu, stosować art. 130 § 1 i 2 k.p.a.
21. Stosować właściwe dla sprawy kwestionariusze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wypełniać rzetelnie wymagane rubryki treściami adekwatnymi do prowadzonego postępowania, w tym zatwierdzać plan pomocy, stosownie do treści Rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.
22. Rzetelnie dokumentować monitoring realizacji:
 - indywidualnego programu integracji, zgodnie z § 5 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 7 kwietnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom,
 - indywidualnego programu usamodzielnienia, zgodnie z § 8 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie.

Jednocześnie uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w toku kontroli kompleksowej PCPR w Ostródzie, wskazuję następujące działania:

1. Uzpełnić zapisy Regulaminu Organizacyjnego Centrum w zakresie godzin pracy jednostki.
2. Podjąć działania zmierzające do zatrudnienia kolejnego pracownika socjalnego.
3. Dokumentować działania prowadzone w zakresie
 - informowania o prawach i uprawnieniach mieszkańców powiatu,
 - prowadzenia doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu.
4. Organizować szkolenia i doskonalić zawodowo kadrę pomocy społecznej z terenu powiatu, zgodnie z art. 19 pkt 13 u.p.s.
Wskazane byłoby przeszkolenie kadry w zakresie:
 - ustawy o pomocy społecznej, w szczególności z:
 - procedury kompletowania dokumentów do rodzinnego wywiadu środowiskowego, zgodnie z art. 107 ust. 5b-d u.p.s., w związku z art. 8 ust. 3, oraz stosowania art. 105 ww. ustawy,
 - procedury obiegu dokumentów w sprawie kierowania osób do domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, zgodnie z § 5 ust. 6 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 7 lutego 2024 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. poz. 169),
 - zawierania kontraktów socjalnych,
 - prowadzenia i dokumentowania pracy socjalnej,
 - stosowania przepisów kodeksu postępowania administracyjnego.
5. Poinformować administratora danych osobowych o przekazywaniu dokumentacji indywidualnej strony umieszczanej w domu pomocy społecznej jednostce nieuprawnionej, w celu podjęcia działań w zakresie ochrony danych osobowych.
6. Przestrzegać zasady, aby postępowania w sprawie skierowania strony do śds na pobyt dzienny oraz całodobowy przeprowadzać zgodnie z chronologią wpływających wniosków.
7. Zwiększyć kontrolę nad rzetelnością prowadzonych postępowań oraz wydawanych decyzji (podpis pracownika/dyrektora oraz pieczętka na druku wywiadu środowiskowego, data wystawienia decyzji, zgodność zapisów w decyzjach z zapisami w wywiadach, itp.).

Ponadto, w związku z wątpliwościami dot. zasadności bądź braku zasadności otrzymywania przez pracowników socjalnych wykonujących zadania z zakresu pomocy społecznej, dodatku do wynagrodzenia w wysokości 400 zł, tut. Urząd wystąpił do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z prośbą o opinię w sprawie.

Pismem z 31.07.2024 r., znak: DPS-IV.070.1.5.2024.KK) MRPiPS wskazało, iż zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901, ze zm.) pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów

środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek przysługuje w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy.

Powyższy przepis określa przesłanki nabycia prawa do dodatku, którymi są: wykonywanie zawodu pracownika socjalnego, zatrudnienie w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, świadczenie poza siedzibą jednostki pracy socjalnej w środowisku, wykonywane w ramach podstawowych obowiązków lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą. Prawo do dodatku przysługuje pracownikom socjalnym posiadającym kwalifikacje określone w ww. ustawie, zatrudnionym na stanowiskach pracownika socjalnego, starszego pracownika socjalnego, specjalisty pracy socjalnej, starszego specjalisty pracy socjalnej, głównego specjalisty.

Ponadto treść cytowanego przepisu wskazuje też, iż świadczenie pracy socjalnej poza siedzibą jednostki lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych musi być wykonywane w ramach podstawowych obowiązków pracowników socjalnych uprawnionych do dodatku (obowiązek ten powinien być zapisany w zakresie obowiązków pracownika). Intencją ustawodawcy przy wprowadzeniu przedmiotowego zapisu było podkreślenie, że wykonywanie pracy socjalnej w środowisku i przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych rozumiane jako praca wykonywana w terenie, poza siedzibą jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, nosi znamiona pracy wykonywanej w trudnych warunkach i powinno być wynagradzane dodatkowo, jak w przypadku innych zawodów z grupy zawodów wykonywanych w trudnych warunkach. Praca ta powinna być również świadczona faktycznie i stale, nie zaś sporadycznie (np. w ramach zastępstwa za pracownika przebywającego na zwolnieniu lekarskim lub urlopie wypoczynkowym). Pracownik socjalny wykonujący swoje obowiązki jedynie lub najczęściej w siedzibie jednostki organizacyjnej podlega innym (mniejszym) obciążeniom, zarówno psychicznym i fizycznym w kontekście zdrowotnym, niż pracownik świadczący pracę na rzecz klientów pomocy społecznej w środowisku.

Przedmiotowy dodatek ma być rekompensatą za trudne warunki pracy pracownika socjalnego pracującego w środowisku, nie zaś z tytułu zatrudnienia na stanowisku pracownika socjalnego. Ocena, czy pracownik socjalny spełnia kryteria do przyznania takiego dodatku należy do pracodawcy.

Biorąc pod uwagę stanowisko Ministerstwa, rekomenduję rozważenie możliwości wypłacania dodatku pracownikowi (wymienionemu w protokole, str. 4).

Na podstawie art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, kontrolowanej jednostce przysługuje prawo w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłoszenia do nich zastrzeżeń. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń, bądź nieuwzględnienia zastrzeżeń

przez Wojewodę, kontrolowana jednostka zobowiązana jest do powiadomienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, powołując się na znak pisma.

**Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO**

Piotr Duda

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej